

ναι ο πνευματικός πατέρας του, για να μᾶς βεβαιώσει πώς η ἐπανάσταση τοῦ 21 εἶναι ἔργο τῆς ἐκκλησίας καὶ πὼς αὐτὴ μόνη ἐμπνέοντας τὴν παιδεία ἔσωσε καὶ τὴ γλῶσσα. Ἐχει μεγάλο λάθος ὁ Σεβασμιώτατος. Τὸ 21 δὲν εἶναι ἔργο τῆς ἐκκλησίας. Ἡ ἐπανάσταση αὐτὴ εἶναι μιὰ ἀστική ἐπανάσταση κατὰ τοῦ τουρκικοῦ δεσποτισμοῦ, πὺν τὴν κάμανε, ὅπως καὶ τὴ γαλλικὴ τοῦ 1789, οἱ ἄστοί, τραβώντας πρὸς τὸ μέρος τους καὶ τὰ κατώτερα στρώματα τοῦ λαοῦ μετὰ τὸ ἀγρίοι τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν. Ἔτσι οἱ ἄστοί καρποθήκανε ὅλα τὰ οὐσιαστικά ὠφελήματα τῆς ἐλευθερίας καὶ στὸ λαὸ ἀπόμεινε μοναχὰ τὸ εἶδωλο τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν πὺν δὲν εἶτανε σὲ θέση νὰ τὶς μεταχειριστεῖ. Ὅσο πάλε γιὰ τὴ γλῶσσα μας οὔτε αὐτὴ τὴ σωτηρία τῆς τῆνέ χωστάει στὴν ἐκκλησία. Ἡ ἐκκλησία ὄργανό τῆς εἶχε πάντα καὶ ἔχει τὴν ἀρχαία γλῶσσα καὶ ἡ παιδεία τοῦ 18ου αἰῶνα τὴν ἀρχαία καλλιεργοῦσε. Γιὰ ἐθνικὴ γλῶσσα οὔτε λόγος. Κι ἂν κατώρθωσε αὐτὴ νὰ διατηρηθεῖ, ἄς εἶναι καλὰ ὁ λαὸς καὶ τὰ βουνὰ πὺν γεννήσανε τὸ ἀθάνατο δημοτικὸ τραγοῦδι. Ἡ ἐκκλησία δούλεψε γιὰ τὴν ἀρχαία, τὰ σχολεῖα τοῦ 18ου αἰῶνα γιὰ τὸ λογιωτατισμὸ, γιὰ τοὺς δεσποτὰδες καὶ γιὰ τοὺς μεγάλους τιτλοῦχους τοῦ τουρκικοῦ κράτους. Ὅστε ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ τουλάχιστο καμιὰ εὐγνωμοσύνη δὲ χωστάει ἡ ἐθνικὴ μας γλῶσσα στὴν ἐκκλησία. Ὅσο βέβαια γιὰ τὶς ὑπερσεῖς τῆς στὴ διατήρηση τοῦ ἐθνισμοῦ, αὐτὸ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τῆς τὸ ἀρνηθεῖ, χωρὶς ὅμως μ' αὐτὸ νὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τῆς ἀναγνωρίσει καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνει σήμερα στὰ ἐκπαιδευτικά μας πρῶματα. Ἡ ἐκπαίδευση εἶναι κάτι πὺν ἐνδιαφέρει πρὸ πάντων τὸ λαὸ κι αὐτὸς μόνος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κανονίσει τὸ εἶδος τῆς ἐκπαίδευσης πὺν τοῦ χρειάζεται. Ἄς μὴν ξεχνάει ὁ Σεβασμιώτατος πὺν ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς δουλείας ἕως σήμερα μεσολάθησαν μερικὰ γεγονότα πὺν μᾶς ἀναγκάζουνε νὰ ἀναθεωρήσουμε κάποιες ἰδέες μας, ὅσο κι ἂν μᾶς εἶναι ἀγαπημένες καὶ συμφέρουσες.

***

Η ΑΠΕΡΓΙΑ πὺν κηρύζανε οἱ τραπεζιτικοὶ ὑπάλληλοι, μὴ μπορώντας πιά νὰ ὑποφέρουνε τὴ βαρὴ καταπίεση τοῦ κεφαλαίου πρὸς αὐτούς, καὶ τὴν ἀδιαφορία του γιὰ νὰ καλυροέψουν οἱ ὄροι τῆς ζωῆς ἐνὸς πλήθους ἀπὸ τίμιους ἀνθρώπους, — εἶναι κίνημα, πὺν δεῖννε πὺν ἡ νέα γενεὰ δὲ θ' ἀκολουθήσει τὸ συνθησιμένο παλιὸ δρόμο τῆς σκλαβιάς καὶ μιστοδουλείας. Νέοι ὑπάλληλοι, πὺν ἔχουνε τὴ μόρφωση καὶ τὴν ἱκανότητα νὰ ὑποτάξουνε τὰ ποσορινὰ τους ἀτομικὰ σωτέοντα σ' ἕνα κοινὸ ἰδανικὸ ψυχικῆς καὶ οἰκονομικῆς λευτεροῦσας, δὲν ὑποσεῖ παρὰ νὰ τραβήξουνε στὸ πλευρὸ τους ὅλο τὸ πλήθος πὺν τὸ παιδεύουνε σκληρὰ ἡ ἀδίκια κ' ἡ ἐνμετάλλειψη, μετὰ τὸ σπιουεὸν κοινωνικὸ σύστημα. Οἱ Ρωμιοὶ προλετάριοι ἐνωθήκανε μαζί τους καὶ τὸ συνζιγνυμένο ἀδέσπομα πὺν τὸ σφράγισε ἡ συνέλευση τῆς περασμένης Δευτέρας, εἶναι σπιὰδι πὺν ὁ τῶπος τοῦτοσ κλεινεῖ στοιγεία ἄξια γιὰ πρόοδο καὶ γιὰ μέλλον, ἀντίθετα πὺν ὅσα φανερόννε μιὰ μεγάλη μερίδα συντηρητικῶν τίποσ, πὺν νιατὶ δὲν ἔχει μάτια νὰ ἰδεῖ καὶ νὰ παρατηρήσει ὀλόγυόα του, γυπὰ τυπὰ καὶ κάθε πρόοδο κι ἀνάσταση, πὺν ἡ σημερνὴ μας ἔποχὴ λαχταροῦ.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΤΟ ΖΑΧΑΡΙΑ

Τόσον ὠραία μᾶς τὰ λὲς καὶ τόσο ζωντανά,
πὺν οἱ δάσκαλοι ἀποφάσισαν νὰ πάρουν τὰ... Β ο υ ν ἄ!

***

ΣΤΗ ΓΑΥΜΝΙΑ ΤΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Πόσες φτωχὲς δὲν ἔχουνε ρούχα γιὰ νὰ ντυθοῦνε!
Ἐνῶ αὐτὲς δὲν ἔχουνε ρούχα γιὰ νὰ... γδυθοῦνε!

ΜΙΚΡΟΣ

ΣΤΟΝ ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟ

Πέμπτο βαγγέλιο πρόσσεσες ἐσὺ στὰ τετραδάγγελα,
Καὶ γράφοντάς το μάλιστα, ζουφά, Πί σ' ἀπ' τὰ
(κ ἄ γ κ ε λ α .

ΜΑΝΟΣ ΚΕΛΛΑΣ

ΞΕΠΡΟΒΟΔΙΣΜΑ

— Ἀγάπη μου, ἦσουνε παιδί· παιδί μου, εἶσαι ἄντρα; τώρα σῦρε, ἀκριβέ μου, σὸ καλὸ, μὴ σὲ προφτάση ἡ μάρα.

— Μάννα μου, κοίτα, ἐνύχτωσε· πὺν νὰ κινήσω; βρέξει μάννα, μιὰ θλίψη μὲ κρατεῖ καὶ μιὰ τρομάρα μ' ἔχει.

— Παιδί μου, ὅλοι θὰ φύγουνε· κι ἂν μείνης τελευταῖος; σῦρε· καὶ πάντα νῦσαι ὀρθὸς καὶ πάντα νῦσαι ὠραῖος.

— Μάννα, ὁ χειμῶνας ρυάζεται κ' ἡ νύχτα ἀγκομαχάει· μὲ δένει, μάννα, μιὰ ντροπή, κ' ἕνας καιμὸς μὲ πάει.

— Βιλέπε παιδί μου πάντα ὀμπρός· τὸ χτέσ μὴ σὲ πιζορίνη. Τώρα ἡ ζωὴ, σὺν ἄλλογο στὴν πόρτα σὲ προσμένει.

— Μάννα, οἱ ἀνέμοι ρίξαν τοῦ δρόμο τὸ πλατάνι· μὲ τρώει, μαννούλα, ἡ θύμηση κι ὁ πόνος μὲ δαγκάνει.

— Παιδί μου, ὅλοι θὰ φύγουνε· κι ἂν μείνης τελευταῖος; σῦρε· καὶ πάντα νῦσαι ὀρθὸς καὶ πάντα νῦσαι ὠραῖος.

— Μάννα μου, κοίτα, ἐνύχτωσε· πὺν νὰ κινήσω; βρέξει μάννα μιὰ θλίψη μὲ κρατεῖ καὶ μιὰ τρομάρα μ' ἔχει.

Κ. Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ἵσες καρδιὲς ἀγάπησαν σ' ἀλήθεια
ποτὲ δὲν τὶς χωρίζει χωρισμὸς·
δὲ βάζον χέρι βέβηλο στὰ στήθεια
τῆς ξενιτιάς ἡ λήθη, κι ὁ καιρὸς!
Μονάχος μὲ τὴν ἐρημὴ μου σκέψη
σὲ περασμένο πόθο ξαναζῶ·
τοῦ κάκου περιμένο νῆληθέψη...

— Ἀγάπησα! Γι' αὐτὸ δὲ λησμονῶ!

Ἀὲ λησμονῶ! Σὲ χρόνια περασμένα
τὰ βήματα μου σέρνω κουρασμένα,
πετῶ τὴ σκέψη μου σὲ μέρη μακρινά!
Ἵσες καρδιὲς ἀγάπησαν σ' ἀλήθεια
καὶ τὸν καιμὸ τους ἐπνίξαν στὰ στήθεια
δὲ λογαριάζουν χρόνους.. ξενιτιά!

Πάτρα

ΠΑΝ. Κ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ